

PARTNERSTVÍ PRO MÍR - - včera, dnes a zítra

Nová historická éra, která se zrodila pádem berlínské zdi a následujícím vznikem nových demokratických států ve střední a východní Evropě, signalizovala i konec studené války. To poskytlo také významnou příležitost k zahájení nové etapy vývoje vztahů mezi státy v tomto regionu, iniciující proces dialogu, spolupráce a partnerství. Na základě výsledků jednání

Konference o bezpečnosti v Evropě (nyní Organizace pro bezpečnost v Evropě-OBSE) dochází k podstatnému snížení počtů ozbrojených sil v Evropě, k likvidaci přebytečné výzbroje a k transparentnosti počtů hlavních druhů bojové techniky, živé síly a vojenských rozpočtů. Nová éra však přináší i nové problémy. Na evropském kontinentu vznikají nové zdroje nestability. Konfrontujeme je se zdánlivě nekonečným a hroživým konfliktem v bývalé Jugoslávii, s novým napětím extrémního nacionalismu, rozšířením netolerance k etnickým menšinám i s nebezpečím mezinárodního terorismu. To vše může vážně ohrozit celkově pozitivní vývoj v Evropě, která věří v novou éru míru a budoucí prosperity. Nelze se proto divit, že postkomunistické státy v Evropě, ale i některé státy bývalého Sovětského svazu, hledají ve vytvořeném bezpečnostním vakuu uprostřed našeho kontinentu urychleně nové záruky své existence. Vede je k tomu i nepředvídatelná situace ve vývoji v Rusku.

OD DEKLARACE K SUMMITU

Na měnící se situaci v Evropě a ve světě reagovala zcela pochopitelně i Organizace severoatlantické smlouvy (NATO) přijetím Deklarace o své transformaci, nové koncepci a nových cílech (červenec 1990, Londýn) a následně tzv. Římské Deklarace o míru a spolupráci (listopad 1990, Řím). Zároveň byla schválena nová strategická koncepce Aliance. V návaznosti na tyto zásadní změny ve vnitřní struktuře NATO se začaly postupně realizovat i nové formy dialogu a spolupráce s novými partnery ve střední a východní Evropě. Uskutečnila se první společná setkání spojená s výměnou zkušeností v oblasti bezpečnostní politiky, vojenství, vědy a techniky. Mezi zásadní událost však patřilo vytvoření Severoatlantické rady pro spolupráci (NACC) s cílem koordinovat spolupráci mezi 16ti státy NATO a jejich novými partnery. Rada jim nabídla účast na společných jednáních a předávání zkušeností z politické, vojenské, ekonomické a vědecké oblasti. Zahajovací zasedání NACC se konalo v prosinci roku 1991 na úrovni ministrů zahraničních věcí členských států Aliance a devíti evropských zemí, mezi nimi i bývalého Československa. Po následujícím společném setkání ministrů zahraničních věcí a obrany se sešli se svými

partnery v Bruselu v dubnu 1992 ve Vojenském výboru NATO (MC) i náčelníci generálních štábů, což představovalo další mezník vzájemné spolupráce.

Pro naši současnost a budoucnost má však největší význam lednový summit NATO 1994. Zasedání této vrcholné schůzky Aliance nevyvolalo snad nikdy tolik pozornosti, ale zároveň i nervozity. Nové demokratické státy střední a východní Evropy, které mnohokrát deklarovaly svůj úmysl vstupu do NATO, netrpělivě očekávaly závěr schůzky. Nejvyšší představitelé členských států NATO, vycházejíce z těsného a dlouholetého partnerství mezi severoamerickými a evropskými spojenci, se přihlásili ke své povinnosti zvyšovat bezpečnost a stabilitu v celé Evropě. Pro posílení svazků s novými demokratickými státy v Evropě jim nabídly otevřené členství v Alianci. Potvrdili tak myšlenku na další rozšíření NATO na východ od svých hranic, jako součást evolučního procesu, který bere v úvahu současný politický vývoj i vývoj bezpečnosti v celé Evropě. Na jednání vyhlásili projekt **Partnerství pro mír** a k jeho realizaci přijímají dva zásadní dokumenty - **Výzvu a Rámcový dokument**.

■ *Výzva*

V prvním dokumentu nazvaném **Výzva hlav států a vlád zúčastněných na schůzce Severoatlantické rady (NAC) konané v ústředí NATO v Bruselu ve dnech 10. - 11. ledna 1994** účastníci potvrdili úsilí dále prohloubit své politické a vojenské svazky a přispět tak k posílení bezpečnosti v euroatlantické oblasti. Vyzvali další státy - členy NACC a země OBSE - aby se připojily k projektu **Partnerství pro mír (PfP)**, tedy k praktickému programu, který by překročil rámec dosavadního dialogu a spolupráce a vytvořil skutečné partnerství. Země střední a východní Evropy se tak, po vytrvalém tlaku na Alianci směřující k jejich urychlenému přijetí do NATO, dočkaly dalšího vstřícného kroku. Realizací tohoto projektu byla pověřena NACC, která tak rozšířila své aktivity směrem k praktické realizaci kooperačních vztahů s partnery.

■ *Rámcový dokument*

K vydané „Výzvě“ se velmi úzce vázal tzv. **Rámcový dokument projektu partnerství pro mír**. Jeho podepsáním učinila partnerská země vlastně první krok ve spolupráci projektu Partnerství pro mír. Zavázala se dodržovat základní principy Partnerství, které spočívají v ochraně a podpoře základních svobod a lidských práv, spravedlnosti a míru před nátlakem a zastrahováním a k dodržování principů mezinárodního práva. Znamená to ve své podstatě potvrzení závazků vyplývajících z Charty OSN a principů Všeobecné deklarace lidských práv ukládající zdržet se hrozby silou či použití síly proti územní celistvosti nebo politické nezávislosti jakéhokoliv státu, k respektování stávajících hranic, k urovnávání sporů mírovými prostředky a k plnění povinností a závazků přijatých v oblasti odzbrojení a kontroly zbrojení. Podepsání tohoto dokumentu z úrovně prezidentů, předsedů vlád nebo ministrů zahraničních věcí partnerských zemí potvrdilo důležitost, která mu byla právem přisouzena. Za Českou republiku stvrdil přijetí Rámcového dokumentu svým podpisem předseda vlády dne 10. března 1994.

Rámcový dokument vymezil následující oblasti vzájemné spolupráce:

- ① Uspokojení průhlednosti plánování obrany a postupů při sestavování rozpočtů.
- ② Zajištění demokratické kontroly ozbrojených sil.
- ③ Udržování schopnosti a připravenosti přispět v souladu s ústavními zřeteli k operacím prováděným pod mandátem OSN nebo v odpovědnosti OBSE.
- ④ Rozvoj vztahů vzájemné spolupráce s NATO v oblasti společného plánování, výcviku a cvičení k posílení schopnosti partnerů převzít úkoly při mírových, humanitárních, pátracích, záchranných a jiných akcích, které mohou být dodatečně dohodnuty.
- ⑤ Dlouhodobý rozvoj ozbrojených sil, směřující ke zlepšení schopností pro společnou činnost s ozbrojenými silami členských států Severoatlantické aliance.

V dokumentu byly vytyčeny partnerům principy vypracování Individuálních programů Partnerství, dána možnost zřídit styčné úřady v ústředí NATO v Bruselu a v Koordinační buňce Partnerství v Monsu k získání přímých kontaktů s vrcholnými orgány NATO a definovány případy, ze kterých Aliance poskytne partnerům tzv. bezpečnostní konzultace.

■ *Prezentační dokument Partnerství pro mír*

Prezentační dokument České republiky Partnerství pro mír (PD) obsahoval naše představy o hlavních oblastech spolupráce s NATO. Aliance je pojala tak, aby odrážely univerzalitu celého projektu a umožnily účast co nejširšímu spektru partnerů, od stře-doevropských uchazečů, přes neutrální země s vojenským potenciálem využitelným v míro-vých operacích mezinárodního společenství, až po nástupnické země bývalého SSSR. Česká republika ve svém Prezentačním dokumentu, který byl orgánům NATO předložen 17. května 1994, jednoznačně zdůraznila, že chápe účast v PpP jako přípravu na své budoucí členství v Alianci. Proto byla pro nás nejvýznamnějším prvkem politické spolupráce v PpP, kterým Aliance vyšla vstříc našim zájmům, možnost individuálních konzultací s NATO v případě ohrožení územní celistvosti, politické nezávislosti a bezpečnosti České republiky, v zásadě podle článku 4 Washingtonské smlouvy.

Požadovaná transparentnost v obranném plánování a rozpočtování a demokratická kontrola ozbrojených sil pro nás znamená realizaci stejných principů a postupů, jaké uplatňují demokratické státy Aliance při výstavbě svých armád. Logickým zájmem Aliance je také posílit schopnost partnerů zúčastnit se operací pod mandátem OSN (event. OBSE), prevence konfliktů i řešení krizí ohrožujících mezinárodní stabilitu a zapojit do nich co nejširší okruh partnerských zemí. Je tomu stejně tak jako umožnit partnerům podílet se na specificky zaměřených společných operacích, které Aliance může vést mimo rámec vlastní společné obrany a mimo vlastní území. V neposlední řadě oblast spolupráce musí nutně systematicky směřovat k interoperabilitě a kompatibilitě partnerů s ozbrojenými silami Aliance. Jedním ze základních principů projektu PpP je ale také hrazení nákladů na účast v něm samotnými partnery.

■ *Pracovní program Partnerství*

Významným dokumentem, na jehož základě mohlo být každým partnerem přistoupeno ke zpracování Individuálních programů Partnerství, bylo vydání **Pracovního programu Partnerství (PWP)** Radou NATO v květnu 1994. Představoval nabídku možných oblastí

Přehled sil a prostředků vyčleněných partnerskými zeměmi pro aktivity v PpP

P. č.	Země	Počet obyvatel (mil.)	Mírové počty	% z HDP (na obranu)	% z CSR (na obranu)	Vyčleněno na PpP (tis. USD)	Vyčleněné síly a prostředky pro aktivity PpP
1	Albánie	3,409	38 000	3,3	5,4	350	1 pěší rota pro mírové operace; do 3 námořních jednotek; 1 letka letounů; 3 dopravní vrtulníky (pro cvičení a SAR)
2	Bulharsko	8,763	103 000	2,92	6,2		1 mechanizovaná rota (od roku 1996 rozšířená na mechanizovaný prapor); 1 zdravotnický tým; 2 protichemické čety (do konce roku 1995); námořní účelové skupiny podporované plavidly, vrtulníky a dopravní letouny
3	Česká republika	10,302	73 000	2,3	6,57	5 800	1 pěší prapor; 1 prapor civilní ochrany pro výcvik, cvičení a operace; v dlouhodobém termínu elementy brigády rychlého nasazení; všechny síly jsou principiálně uvolnitelné pro výcvik a cvičení v rámci PpP
4	Estonsko	1,613	3 900	1,1	4,73		1 pěší rota; 1 rota pro mírové operace (bude jako součást baltského praporu mírových sil nebo samostatná); 1 minolovka
5	Finsko	5,037	40 000	1,73	4,7	500	1 mechanizovaný pěší prapor; 3 minonosky
6	Litva	3,833	8 900	0,6	3,8	2 180	3 pěší roty (první do konce 1995, zbývající do konce 1996); 1 rota pro mírové operace tvořící součást baltského praporu mírových sil; 2 lehké fregaty; 1 vrtulník pro SAR
7	Lotyšsko	2,733	7 500	0,5	3,54		1 rota průzkumného výsadkového praporu, 1 pěší rota tvořící součást baltského praporu mírových sil; 2 zásahová plavidla pro SAR
8	Maďarsko	10,396	74 000	1,49	4	4 500	1 mech. pěší rota pro mírové operace; 1 mech. pěší brigáda; 1 obrněná brigáda; elementy aeromob. praporu; 1+1 rota (bitev.+dopr.) vrtulníků pro mírové operace; 2 vrtulníky pro operace SAR; středisko řízení let. prov. a brigáda PVO; další síly po 1997
9	Polsko	38,655	251 200	2,5		8 500	1 aeromob. prapor; 1 vzdušný výsadkový pluk a polní nemocnice pro výcvik, cvičení a operace; velení a štáb obrněné divize; vzdušná výsadková brigáda pouze pro výcvik a cvičení; námořní záchranná plavidla; dopravní letouny a vrtulníky pro SAR
10	Rumunsko	22,759	230 000	2,76		4 400	2 pěší prapory; 1 výsadková rota; 1 horská rota; 1 polní nemocniční jednotka; 1 jednotka civilní ochrany; 1 křižník; 1 fregata; loď logist. podpory; 1 rychlý hlídkový člun; 1 minolovka; říční síly; vrtulníková letka pro SAR
11	Slovensko	5,487	43 000	2,8		4 450	1 pěší prapor; do dvou rojů letounů MiG-29
12	Slovinsko	1,97	9 000	1,52			velitelství praporu; 1 pěší mechanizovaná rota
13	Švédsko	8,68	15 400	2,8	6,8	350	rozmanité pozemní, námořní a letecké jednotky na principu případ od případu
14	Ukrajina	52,456	450 000	2	6	1 000	1 zesílený aeromobilní prapor a 2 samostatné spec. prapory v UNPROFOR; 1 protiponorkové plavidlo a 1 fregata; 1 letka dopr. letounů; 1 letka dopr. vrtulníků; samostatná mech. brigáda civilní ochrany; 1 protipožární jednotka

HDP = hrubý domácí produkt
CSR = celkový státní rozpočet

spolupráce, jejich rozsah a formy. Patří mezi ně semináře, pracovní schůzky, návštěvy, konference, kurzy, štábní rozhovory, návštěvy expertních týmů, výměny jednotek nebo společná cvičení.

Pracovní program Partnerství, který je ročně upřesňován, tvoří základ pro praktickou spolupráci NATO v rámci NACC/PfP. Umožňuje podílet se na spolupráci i zemím, které nejsou přímo zapojeni v projektu Partnerství a jsou pouze členy NACC.

■ *Individuální program Partnerství*

Všichni partneři účastníci se projektu PfP mohli na základě nabídnutého tzv. PWP menu, ale také podle svých individuálních možností sestavit návrh svého **Individuálního programu Partnerství (IPP)**. Proces vzájemných konzultací mezi Českou republikou a NATO o náplni tohoto programu byl završen 25. listopadu 1994, kdy byl *Individuální program Partnerství mezi Českou republikou a Severoatlantickou aliancí* (celý název dokumentu) přijat. Tento významný okamžik představoval především novou etapu v zintenzivnění přípravy na naše budoucí členství v Alianci a byl dalším konkrétním krokem na cestě k plnému členství v ní. Dokument dal základní rámec pro konkrétní činnosti a formy spolupráce s NATO v PfP na rok 1994 a 1995. Je každoročně vyhodnocován v rámci štábních rozhovorů mezi Ministerstvem obrany České republiky a NATO a na každý další rok dále upřesňován. Dokument si v rámci upevňování důvěry jednotlivé partnerské země obvykle navzájem předávají. Na rok 1996 připravuje NATO návrh nové struktury tohoto programu, která by měla mít obecnější a perspektivnější podobu.

PROCES PLÁNOVÁNÍ A HODNOCENÍ V PfP

Na zasedání *Politicko-vojenského řídícího výboru NATO (PMSC)* v Bruselu byl dne 16. prosince 1994 projednán a počátkem letošního roku partnerům zapojeným v projektu Partnerství pro mír předložen významný dokument **Proces plánování a hodnocení v PfP (PARP)**. Materiál byl iniciován pro splnění cílů obsažených ve své podstatě již v **Rámcovém dokumentu Partnerství**. Samotné orgány NATO ho pokládají za důležitou součást celého procesu PfP. Dokument vychází ze zkušeností NATO v obranném plánování a zároveň zohledňuje potřebu zvláštního přístupu ke specifickým silám partnerských států, kterou vyčlenily pro úkoly a činnosti plněné v rámci projektu Partnerství. Poskytuje rovněž mechanismy pro všeobecnou výměnu informací mezi členskými státy NATO a partnery v otázkách obranného a finančního plánování.

Proces, který byl tímto dokumentem zahájen, významně ztransparentnil úmysly, ale i schopnosti a možnosti jeho jednotlivých účastníků. Zároveň Alianci pomohl vytypovat ty partnerské země, které mají skutečný zájem o dlouhodobou spolupráci směřující k budoucímu členství v NATO. Ve své podstatě vlastně představuje i určité *kvalifikační měřítko* pro budoucí členství. Proces vyúsťuje v návrh k *dosažení cílů interoperability* vyčleněných sil a prostředků se silami NATO pro každou jednotlivou partnerskou zemi.

Proces PARP je rozvržen na *tříletá* období s tím, že každý druhý rok proběhne jeho revize a úprava podle dosažených výsledků. Tento cyklus, začínající rokem 1995, je chápán jako první krok k získání společných zkušeností členských zemí NATO a partnerských států, a proto je mu oboustranně přisuzována potřebná vážnost. Celkovým organizátorem tohoto

cyklu je Mezinárodní štáb v úzké součinnosti s dalšími vojenskými orgány NATO a Koordinační buňkou Partnerství v Mons. Řízením celého procesu byl pověřen Politicko-vojenský řídicí výbor.

Cíle procesu:

- ◆ **přiblížit partnerům zkušenosti NATO v obranném plánování,**
- ◆ **umožnit partnerům vyčlenit síly a prostředky pro vzájemnou spolupráci se silami Aliance v mírových, humanitárních, vyhledávacích a záchranných operacích i z hlediska výcviku a cvičení k těmto operacím,**
- ◆ **navrhnout partnerům cíle k postupnému dosažení interoperability vyčleněných prostředků se silami Aliance,**
- ◆ **poskytnout partnerům účinnou pomoc k postupnému dosažení celkové interoperability se silami NATO.**

Důležitou součástí dokumentu tvoří příloha **Celkový přehled o interoperabilitě v PfP**, o jejíž vypracování byly partnerské státy požádány PMSC a jež po vyplnění a předložení poskytla orgánům Aliance základní informace o současných možnostech interoperability vyčleněných sil a prostředků ozbrojených sil partnerských zemí se silami NATO.

Po analýze jejího obsahu orgány NATO zhodnotily možnosti a schopnosti každé účastnické země spolupracovat se silami Aliance a k jejich dalšímu zdokonalení zároveň navrhly **cíle interoperability pro první plánovací období (do roku 1997)**. K dokumentu provedl Mezinárodní štáb dvoustrannou konzultaci s partnery. Po oboustranném zapracování připomínek a názorů byla k obsahu dokumentu provedena ještě konzultace na úrovni 16+1 pod vedením Politicko-vojenského řídicího výboru.

Ve druhé fázi Mezinárodní štáb připravil návrh tzv. **Konsolidační zprávy**. Ta představuje vlastně sumarizaci *Přehledů plánování a hodnocení v PfP* všech partnerských zemí zapojených do tohoto procesu. Dokument byl poté předán PMSC a jednotlivým partnerům k projednání. Po celkovém odsouhlasení dokumentu oběma stranami byl předložen stálým představitelům NATO a partnerských zemí k závěrečnému schválení. Konsolidační zpráva byla pak předložena ministrům zahraničních věcí na květnovém zasedání NACC v nizozemském Noordwijku a ministrům obrany NATO a partnerských států na jejich společném červnovém zasedání v Bruselu.

ČESKÁ REPUBLIKA V PROCESU PARP

Proces plánování a hodnocení v PfP chápeme jako konkrétní příspěvek Aliance v projektu Partnerství, který odráží i současný vývoj v otázce rozšíření NATO. Tento proces by měl České republice také poskytnout užitečný základ pro adaptaci na cyklus plánování sil Aliance. Proto byla výzva NAC k účasti v prvním kole *Procesu plánování a hodnocení v PfP* námi uvítána. Abychom umožnili Alianci splnit záměr procesu, tj. zhodnotit schopnosti našich sil, nabídnutých pro společnou činnost se silami NATO v PfP a následně stanovit cíle interoperability pro první plánovací období, byly do NATO předány potřebné informace k vytvoření tohoto dokumentu.

STÁTY ZAPOJENÉ V PROJEKTU PARTNERSTVÍ PRO MÍR
(k 1. srpnu 1995)

P. č.	Stát	Rámcový dok.	Prezentační dok.	IPP	Účast v PARP
1	Albánie	23. 2. 1994	22. 9. 1994	25. 1. 1995	
2	Arménie	5. 10. 1994			
3	Ázerbájdžán	4. 5. 1994			
4	Bělorusko	11. 1. 1995			
5	Bulharsko	14. 2. 1994	6. 6. 1994	28. 11. 1994	
6	Česká republika	10. 3. 1994	17. 5. 1994	25. 11. 1994	
7	Estonsko	3. 2. 1994	8. 7. 1994	1. 3. 1995	
8	Finsko	9. 5. 1994	10. 5. 1994	12. 10. 1994	
9	Gruzie	23. 3. 1994	7. 3. 1995		
10	Kazachstán	27. 5. 1994	2. 12. 1994		
11	Kyrgyzstán	1. 6. 1994	15. 5. 1995		
12	Litva	27. 1. 1994	10. 6. 1994	30. 11. 1994	
13	Lotyšsko	14. 2. 1994	18. 7. 1994	8. 2. 1995	
14	Maďarsko	8. 2. 1994	6. 6. 1994	15. 11. 1994	
15	Malta	26. 4. 1995			
16	Moldávie	16. 3. 1994	6. 9. 1994		
17	Polsko	2. 2. 1994	25. 4. 1994	5. 7. 1994	
18	Rakousko	10. 2. 1995	2. 6. 1995		
19	Rumunsko	26. 1. 1994	28. 4. 1994	14. 9. 1994	
20	Rusko	22. 6. 1994	5. 7. 1994	31. 5. 1995	
21	Slovensko	9. 2. 1994	25. 5. 1994	24. 11. 1994	
22	Slovinsko	30. 3. 1994	20. 7. 1994		
23	Švédsko	9. 5. 1994	10. 5. 1994	22. 8. 1994	
24	Turkmenistán	10. 5. 1994			
25	Ukrajina	8. 2. 1994	25. 5. 1994		
26	Uzbekistán	13. 7. 1994			

Ty představovaly:

- deklaraci celkového přehledu obranné politiky, obranného plánování a finančního zabezpečení v rozsahu stanoveném OBSE pro obranné plánování,
- deklaraci politiky státu k oblastem spolupráce v PpP,
- deklaraci přehledu a charakteristiky vyčleněných sil a prostředků pro společnou činnost se silami Aliance v mírových, humanitárních, vyhledávacích a záchranných operacích i pro výcvik a cvičení k těmto operacím a pro přehled o úrovni systémů řízení, velení a spojení.

Celkový přehled obranné politiky, obranného plánování a finančního zabezpečení byl zpracován v souladu s opatřeními čl. 15 Vídeňského dokumentu 1994 přijatém na summitu KBSE (OBSE) v Budapešti ve dnech 5. až 6. prosince 1994. Představuje informace o obranné politice a vojenské strategii, národních procedurách v plánování obrany, prezentaci personální politiky v armádě, plánovaných počtech ozbrojených sil a jejich organizaci včetně počtů hlavních druhů zbraní, struktury výcviku i o organizaci civilní ochrany.

Politika státu považuje účast v Partnerství za součást přípravy na budoucí členství v Alianci. Postupné dosažení interoperability a kompatibility se silami NATO chápeme jako základní předpoklad pro schopnost účastnit se společných operací. Z tohoto záměru vychází i koncepce výstavby AČR. Jejím krátkodobým cílem (rok) je zapojení vybraných malých jednotek do společného výcviku se silami Aliance a společná velitelsko-štabní cvičení. Střednědobým cílem (rok - tři roky) je dosažení interoperability a kompatibility vybraných jednotek, které by byly vyčleněny pro společný výcvik a budoucí možné společné operace se silami Aliance. Dlouhodobým cílem (více než tři roky) je dosažení úplné interoperability a kompatibility ozbrojených sil jako celku.

V souladu s principy naší zahraniční politiky jsme připraveni účastnit se operací pod záštitou mezinárodních organizací, zvláště OSN a OBSE, prostřednictvím jednotek AČR. V tomto směru máme již dlouholeté bohaté zkušenosti.

Pro spolupráci v rámci PpP u nás neexistují žádná ústavní nebo výrazná právní omezení. Účast jednotek AČR na aktivitách mimo území ČR a pobyt cizích jednotek na území ČR je realizován v souladu s Ústavou ČR a podléhá souhlasu Parlamentu ČR na základě „případu od případu“. Legislativní úpravy přijaté v roce 1994 řeší výcvikové aktivity jednotek AČR mimo území republiky a krátkodobou přítomnost cizích jednotek na cvičeních v ČR. Podle nich jednotky AČR zúčastňující se cvičení mimo republiku nesmí být v síle větší než prapor, doba cvičení nesmí překročit 30 dnů a počet osob 700 pro každou jednotlivou činnost. Početní stav cizí jednotky (jednotek), která se zúčastňuje společné činnosti v ČR, nesmí přesáhnout 3000 osob pro jednotlivou akci a 5000 osob celkově. Účast jednotky z jednotlivé země by neměla překročit úroveň síly praporu a doba pobytu 21 dnů.

V souvislosti s vytvářením právních předpokladů pro realizaci projektu Partnerství pro mír v České republice a AČR zbývá však vyjasnit mnoho dílčích otázek. Tato skutečnost by měla být v dohledné době vyřešena připojením se k Dohodě mezi členskými státy Severoatlantické smlouvy a ostatními státy zúčastněnými v Partnerství pro mír, týkající se statutu jejich ozbrojených sil a k jejímu dodatkovému protokolu (tzv. PpP SOFA). Návrh na připojení partnerských zemí k této dohodě byl předložen na rozšířeném zasedání NAC s partnery v květnu letošního roku. Jde ve své podstatě o adaptaci dohody NATO SOFA, uzavírané mezi členskými státy Aliance, do podmínek projektu Partnerství pro mír.

Financování činností spojených s Partnerstvím pro mír je realizováno z vojenského rozpočtu, který je součástí státního rozpočtu České republiky a je projednáván vládou České republiky. Ta předkládá návrh rozpočtu Parlamentu ČR, pro který je schválení rozpočtu předmětem závěrečného účtu státu. Vládní návrh je projednáván na otevřeném jednání Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR po předešlém projednání v jejím branném a bezpečnostním výboru. Transparentnost finančního plánování je garantována postupným zaváděním do systému plánování, programování a rozpočtování - SPPR, jehož plné fungování se předpokládá do konce roku 1996.

Vyčleněné síly pro PFP

Česká republika vyčlenila pro společné mírové, humanitární, vyhledávací a záchranné operace se silami NATO:

- ▲ lehký pěší prapor,
- ▲ mechanizovanou rotu rychlého nasazení,
- ▲ prapor záchranného pluku CO.

Lehký pěší prapor, který byl vytvořen na základě požadavků OSN, je v současné době nasazen v rámci sil UNPROFOR/UNCRO v bývalé Jugoslávii. Je doplňovaný převážně ze záloh a jeho plánovaný počet je do 1000 osob (cca 80 % ze zálohy). Je složen z velitelství, 4 mechanizovaných rot, velitelské, průzkumné a spojovací roty, protitankové čety a roty týlového a technického zabezpečení. Jeho hlavní výzbroj tvoří pěchotní zbraně do ráže 12,7 mm a přenosný protitankový komplet. Ve výzbroji má dále 47 osobních terénních vozidel, 48 obrněných kolových transportérů OT-64 a 116 dalších automobilů. Prapor lze přesunout po komunikaci nebo přepravit po železnici či letecky za použití velkokapacitních dopravních letounů. Doba působení praporu je závislá na celkovém charakteru mírové operace. V případě centrálního logistického zabezpečení ze strany vysílající organizace je tato doba minimálně 6 měsíců. Prapor může být k dispozici do 4 až 5 měsíců od vydání rozhodnutí a lze ho použít „případ od případu“ v různých organizačních strukturách. Výcvik orientovaný k přípravě na mírovou operaci trvá obvykle 6 až 7 týdnů.

Mechanizovaná rota rychlého nasazení bude vytvořena ze 4. brigády rychlého nasazení (do konce roku 1995). Výhledově se počítá s vyčleněním mechanizovaného praporu (do roku 1997). Jednotku bude možné přepravovat letecky za použití velkokapacitních dopravních letounů. Předpokládá se její plná kompatibilita s jednotkami NATO v oblasti řízení, velení a spojení. V rámci budoucího praporu bude začleněn i prvek logistiky umožňující samostatnou činnost praporu v rámci sil NATO.

Prapor záchranného pluku CO s operační připraveností 1 den (24 hodin) je schopen organizovat výcvik a účastnit se společných cvičení do stupně četa (výcvik k záchranné odbornosti). Při vlastním zasazení má k dispozici spojovací prostředky pouze pro vnitřní spojení v místě zásahu. Jakoukoli jednotku CO je možno vyčlenit pouze v době míru. Prapor o síle do 150 osob je schopen provádět vyprošťování zavalených osob, hašení malých požárů, hygienickou očistu osob, speciální očistu techniky a materiálu, dekontaminaci půdy a asanaci zamořeného prostoru, včetně poskytování humanitární pomoci rozvinutím základny pro 300 osob. Do jeho výbavy patří 3 osobní terénní automobily, 27 dalších auto-

mobilů, požární a vyprošťovací tank, 3 tahače s podvalníky, plovoucí transportér, motorový člun a kolový dozer.

Cíle interoperability pro AČR

Při navrhování cílů k dosažení interoperability vyčleněných sil partnerských zemí se silami Aliance pro společnou činnost vycházely orgány NATO z analýzy jejich slabých míst. V našich podmínkách se v mnohém tyto navrhované cíle *ztotožňují* se stanovenými směry koncepce výstavby AČR, jinde je vhodně doplňují či rozšiřují.

Důležitým prvkem v dosažení cílů interoperability je znalost a aplikace standardizačních norem NATO (STANAG) do podmínek rezortu obrany. NATO doposud uvolnilo všechny normy, které se dotýkají bezprostředně navrhovaných cílů interoperability. Do července tohoto roku to pak bylo celkem 555 těchto norem a dalších 112 normativních aliančních publikací.

Při konzultacích s orgány NATO na úrovni 16+1 bylo České republice navrženo 12 cílů pro dosažení interoperability pro první období plánovacího cyklu (1995-1997).

Tyto cíle zahrnují:

1. Sjedení požadavků na PHM pro pozemní vojsko.
2. Interoperabilitu spojovacích prostředků.
3. Jazykové požadavky na důstojníky štábů.
4. Vytvoření styčných týmů.
5. Hovorová pravidla a terminologii NATO v oblasti spojení.
6. Využitelnost jednotek pro operace v rámci PpP.
7. Schopnost vyznačovat a zaznamenávat nebezpečné prostory, jako jsou minová pole a nevybuchlá munice.
8. Symboly používané na pozemních mapách.
9. Používání vojenského síťového referenčního systému (UTM) na mapách.
10. Logistiku.
11. Interoperabilitu leteckých navigačních systémů.
12. Identifikaci letounů, systém pro rozlišení vlastních a cizích letounů.

ČESKÁ REPUBLIKA - AKTIVNÍ PARTNER V PpP

Česká republika si je vědoma, že aktivním přístupem k projektu Partnerství se přiblížíme co nejbližší k možnosti vstupu do Aliance. Mnoho konkrétního již bylo vykonáno v průběhu transformace AČR a jejího přechodu na organizační struktury obdobné v armádách NATO. To však není to jediné. Podílíme se na operacích mezinárodního společenství, kde nejvýznamnější a nejpočetnější je účast v silách UNPROFOR/UNCRO na území bývalé Jugoslávie. Za poslední čtyři roky se však naši vojáci zúčastnili dalších pozorovatelských misí OSN (OBSE). Patří mezi ně UNAVEM I, II v Angole, UNTAG v Namibii, UNOSOM I v Somálsku, UNGCI a UNSCOM v Iráku, ONUMOZ v Mozambiku, UNOMIL v Libérii, UNOMIG v Gruzii a UNPREDEP v Makedonii. Samozřejmě nelze zapomenout na účast

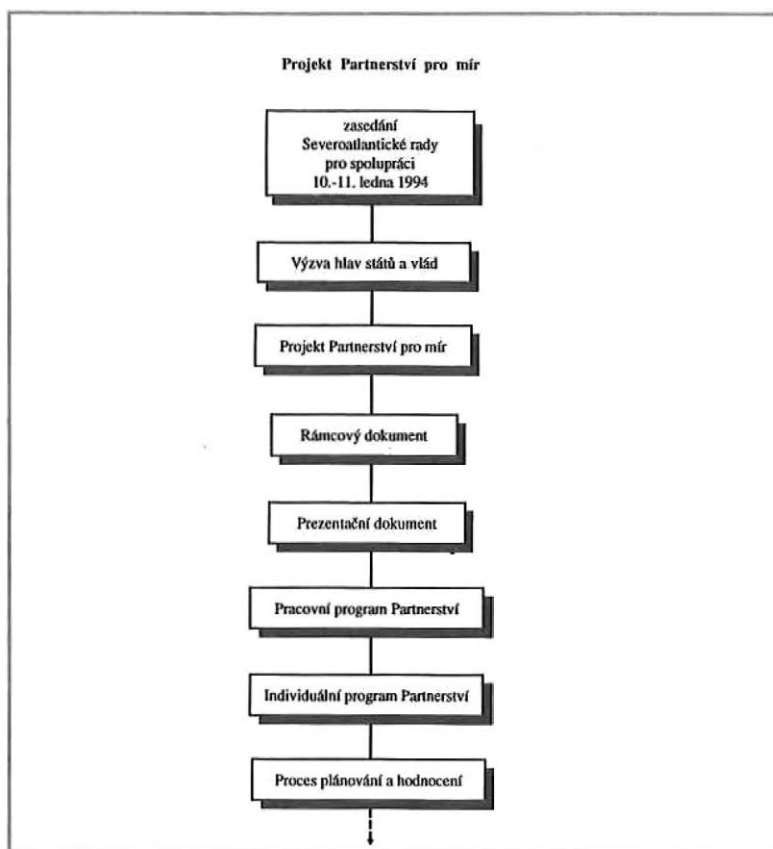
naší protichemické jednotky v operaci Pouštní bouře. Tradicí se staly kurzy pro velitele mírových sil OSN ve Výcvikové základně mírových sil OSN v Českém Krumlově. Vojáci AČR se v minulém roce zúčastnili dvou významných společných cvičení v PfP, a to *COOPERATIVE BRIDGE-94* v září v Polsku a *COOPERATIVE SPIRIT-94* v říjnu v Nizozemí. Významná byla i účast na dvoustranných recipročních cvičeních s nizozemskou a francouzskou armádou a na dvoustranném cvičení *KOUBA CHAMB* s německým Bundeswehrem. Perspektivu však vidíme v přechodu od součinnosti malých jednotek *ke společným štábním cvičením*. V tomto roce se AČR zúčastnila třinácti cvičení se svými jednotkami, tří štábních cvičení a na 16 cvičení vyslala své pozorovatele. Největší význam bezpochyby mělo říjnové velitelsko-štábní NATO/PfP cvičení *COOPERATIVE CHALLENGE - 95* za účasti cvičících štábů ze čtrnácti zemí. Letos vůbec poprvé cvičili naši vojáci v rámci cvičení *COOPERATIVE NUGGET - 95* a cvičení s Národní gardou Texas na teritoriu USA.

K současným prioritám vzájemné spolupráce s NATO patří především dosažení postupné interoperability systémů velení, řízení a spojení, protivzdušné obrany a letectva. Cesta k ní vede přes standardizaci v operační, materiálové, logistické i administrativní oblasti, ale i při zavádění nového systému personální práce a při zapojení vojenského školství do sítě institucí vojenského vzdělávání v zemích NATO. Stranou nemůže zůstat ani spolupráce vojenských vědeckých, výzkumných a vývojových pracovišť, součinnost v oblasti ochrany životního prostředí a civilní ochrany. Nezastupitelnou roli má skupina styčné mise Armády České republiky v NATO, která se bezprostředně zúčastňuje plánovacích procesů a jednání ve výborech NATO a činnosti PCC.

Projekt Partnerství pro mír posiluje kooperativní přístup partnerů k bezpečnosti v Evropě jak cestou připojení k tržně orientovaným demokratickým státům západní Evropy, tak souběžnou transformací ve vojenské oblasti. I když je prozatím zaměřen zejména na ty síly, které jsou vyčleněny pro mírové, humanitární, vyhledávací a záchranné operace, umožňuje postupnou přípravu partnerských zemí k jejich plnému členství v NATO. Dovoluje každému partnerovi progresivně rozvíjet úzké vztahy s Aliancí na základě svých vlastních zájmů, skutečných představ a možností. Partnerství pro mír je dalekosáhlým projektem pro vytvoření takových ambicí, které by přinesly hluboké a dlouhotrvající vzájemné porozumění a spolupráci mezi všemi jeho účastníky. Přestože cesta do NATO může trvat některým partnerům déle, než toho dosáhnou jiní, příležitost je otevřena všem. Od roku 1994, tedy za relativně krátkou dobu od zrodu projektu Partnerství pro mír, bylo vykonáno neuvěřitelně mnoho. Dnes je již zapojeno do tohoto projektu celkem 26 zemí (viz *Tabulku*). 20 partnerů předložilo své Prezentační dokumenty a 13 států realizuje Individuální programy Partnerství (8 dalších je v různém stadiu jejich vypracování). V Koordinační buňce Partnerství je již akreditováno 16 partnerských zemí.

* * *

Jsme si vědomi, že naše dosavadní aktivní účast bude hrát bezpochyby významnou roli v procesu rozšíření NATO a že nepřispívá jenom cílům Partnerství obecně, ale především našemu přiblížení k aliančním mechanismům, standardům a rutinám konkrétně. Proto jsme přivítali zahájení diskuse mezi šestnácti státy NATO o rozšíření Aliance a předpokládáme, že v závěru letošního roku tato diskuse přinese konkrétní výsledky ve stanovení kritérií k očekávanému přijetí některých států střední a východní Evropy do Aliance.

Obr.

Přehled použitých anglických zkratk:

APP	Allied Publication Procedures	SOFA	Status of Forces Agreement
IPP	Individual Partnership Programme	STANAG	Standardization Agreement
MC	Military Committee	UN	United Nations
MGRS	Military Grid References System	UNAVEM	UN Angola Verification Mission
NAC	North Atlantic Council	UNCRO	UN Confidence Restoration Operation in Croatia
NACC	North Atlantic Cooperative Council	UNGCI	UN Guards Contingent in Iraq
NATO	North Atlantic Treaty Organization	UNOMIG	UN Observer Mission in Georgia
ONUMOZ	UN Operations in Mozambique	UNOMIL	UN Observer Mission in Liberia
PARP	Planning and Review Process	UNSOM	UN Operation in Somalia
PCC	Partnership Coordination Cell	UNPREDEP	UN Preventive Deployment (Macedonia)
PD	Presentation Document	UNPROFOR	UN Protection Force
PfP	Partnership for Peace	UNSCOM	IM Special Commission
PMSC	Political Military Steering Committee	UNTAG	UN Transition Assistance Group (Namibia)
PWP	Partnership Working Programme	UTM	Universal Transverse Mercator
SHAPE	Supreme Headquarters Allied Powers Europe		